



6.09.2016, wtorek, 19:00

Środa Śląska, kościół pw. św. Andrzeja Apostoła, ul. Kolejowa 2

97

Dynastia Bachów – 150 lat tradycji motetowej

WYKONAWCY:

Vox Luminis

Lionel Meunier – kierownictwo artystyczne

PROGRAM:

Johann Bach (1604–1673)

*Unser Leben ist ein Schatten
Sei nun wieder zufrieden*

Johann Michael Bach (1648–1694)

*Herr, ich warte auf dein Heil
Sei, lieber Tag, willkommen
Nun treten wir ins neue Jahr
Halt was du hast*

Johann Christoph Bach (1642–1703)

*Lieber Herr Gott, wecke uns auf
Der Mensch, von Weibe geboren
Fürchte dich nicht*

Johann Ludwig Bach (1677–1731) *Das Blut Jesu Christi*

Johann Ludwig Bach *Das ist meine Freude*

Johann Sebastian Bach (1685–1750) *Jesu, meine
Freude BWV 227*

Przy wsparciu Przedstawicielstwa
Walonia–Bruksela w Warszawie



Motet – pochodząca jeszcze ze średniowiecza forma, obejmująca kompozycje wykorzystujące najróżniejsze techniki – w wieku XVII przybrał w protestanckich Niemczech szczególnie ciekawą postać, łączącą tradycyjną polifonię z chorałem protestanckim, polichóralnością, a potem też z wpływami stylu madrygałowego i koncertującego. Pełnił w liturgii protestanckiej istotną rolę – śpiewano go na introit, jako wprowadzenie tematyki czytań na dany dzień, przede wszystkim jednak długo był głównym polifonicznym utworem po ewangelii, zanim rolę tę przejęła kantata.

Rodzina Bachów – największa w historii muzyczna dynastia – wydała obok Johanna Sebastiana kilku niezwykle ciekawych kompozytorów. Sam Bach twórczość niektórych ze starszych członków swojej rodziny bardzo wysoko cenił, starannie też kompletował – ocalając w ten sposób dorobek swoich przodków – rodzinne archiwum nutowe, znane dziś jako Altbachisches Archiv. Ponadto własnoręcznie przygotował opisującą dokonania członków rodziny *Genealogię*, siebie widząc jako jedno z ogniw owego łańcucha pokoleń – kolejnymi mieli stać się jego synowie.

Program dzisiejszego koncertu obejmuje motety pięciu Bachów reprezentujących trzy pokolenia: najstarszy z nich – Johann (1604–1673) – to stryjeczny dziadek Johanna Sebastiana i pierwszy kompozytor w rodzinie. Urodzony w Wechmar, pracował w różnych miastach (w tym w Arnstadt, gdzie później Johann Sebastian był organistą), aż w końcu osiedlił się w Erfurcie, gdzie został muzykiem miejskim, a potem organistą i ożenił się z córką swojego nauczyciela. Zachowały się jego dwa dwugłosowe motety: *Sei nun wieder zufrieden* (na 2 czterogłosowe chóry) przeciwstawia oba zespoły w manierze echa, zaś *Unser Leben ist ein Schatten* przeciwstawia sobie cytaty z Pisma świętego (*Nasze życie jest cieniem na ziemi*, 1Krn 29,15, *Ja jestem zmartwychwstaniem i życiem*, J 11,25–26) i chorały. W części pierwszej drugiego motetu kompozytor ilustruje słowo „cienie” – „Schatten” gwałtownie urywającymi się szesnastkami (muzykolog Christoph Wolff autorstwo tego utworu przypisuje Johannowi Michaelowi Bachowi).

Następne pokolenie reprezentują dwaj rodzeni bracia – Johann Michael (1648–1694) i Johann Christoph (1642–1703). (Ojciec obu, Heinrich, i dziadek Sebastiana, Christoph, byli braćmi). Michael to ojciec pierwszej żony Johanna Sebastiana, Marii Barbary – w Altbachisches Archiv zachowały się jego motety, kantaty i chorały organowe. *Genealogia* określa go jako „zdolnego kompozytora”. Dwugłosowy motet *Herr, ich warte auf dein Heil* to spokojna akordowa kompozycja, w której cytat z Księgi Rodzaju (*Wybawienia twego czekam, o Panie!*, Rdz 49,18) powierzono drugiemu chórowi (słowo „warte” – „czekam” zilustrowane zostało długimi nutami), zaś kontrastujący chór pierwszy śpiewa – również mówiący o oczekiwaniu – chorał *Ach, wie sehnlich wart ich*.

Sześciogłosowy, radosny, noworoczny *Sei, lieber Tag, willkommen* także daje wiele przykładów ilustracji tekstu, np. podkreślaniem figuracjami takich słów jak „Freude” – „radość” czy „vollen Chören” – „[sławcie go] pełnymi chórami”.

Utrzymany w śpiewnym, charakterystycznym dla Michaela stylu *Nun treten wir ins neue Jahr* – to kolejny motet noworoczny, w którym dialogujące ze sobą (równe) chóry łączą się w końcowej fudze „amen”.

Halt was du hast również wykorzystuje dwa chóry – niższemu z nich powierzono opracowanie wersetu z Apokalipsy św. Jana (*Trzymaj, co masz, by nikt nie zabrał twojej korony*, Ap 3,11), natomiast wyższy śpiewa kunsztownie z nim spleciony prosty czterogłosowy chorał *Jesu, meine Freude*.

Christoph (w *Genealogii* „głęboki kompozytor”) – znakomity organista i nadworny klawesynista z Eisenach – z pewnością fascynował małego Sebastiana i we wczesnym okresie życia wywarł na niego wielki wpływ (jego własny ojciec był przede wszystkim skrzypkiem). Carl Philipp Emanuel w nekrologu ojca tak pisze o Christopherze: „szczególnie mocny w wynajdowaniu pięknych motywów jak i podkreślaniu wyrazu słów. Komponował, na ile gust tamtych czasów pozwalał, zarówno galant i śpiewnie, jak i stosując niespotykane wielką liczbę głosów”.

Przeznaczony na dwa równe czterogłosowe chóry motet do słów adwentowej modlitwy *Lieber Herr Gott, wecke uns auf* ma budowę ściśle powiązaną ze znaczeniem tekstu: po trzytaktowym wezwaniu „Lieber Gott”, powtórzonym przez drugi chór, zaczyna się część w tanecznym rytmie trójdzielnym, w której figuracje ilustrują słowa „obudź nas” czy „z radością”. Następna, kontrastująca część to powolna fuga. Słowa „przez tego samego Jezusa Chrystusa, twego umiłowanego syna” zostają powtórzone najpierw w oddzielnych imitacjach obu chórów, a potem dwukrotnie przeprowadzone przez połączony zespół ku końcowemu „amen”.

Pięciogłosowy motet *Der Mensch, von Weibe geboren* rozpoczyna się dwoma „figuralnie” opracowanymi wersetami z Księgi Hioba (Człowiek zrodzony z niewiasty ma krótkie i bolesne życie. Wyrasta i więdnie jak kwiat, przemija jak cień chwilowy, Hi 14,1-2) z ilustracją słów „więdnie” i „przemija jak cień”. Po tej części następuje komentarz – 5 zwrotek prostego chorału *Ach wie nichtig, ach wie flüchtig*, również mówiącego o ulotności ludzkiego żywota.

Christoph (w Genealogii „głęboki kompozytor”) – znany komiuty organista i nadworny klawesynista z Eisenach – z pewnością fascynował małego Sebastiana i we wczesnym okresie życia wywarł na niego wielki wpływ (jego własny ojciec był przede wszystkim skrzypkiem). Carl Philipp Emanuel w nekrologu ojca tak pisze o Christoperze: „szczególnie mocny w wynajdowaniu pięknych motywów jak i podkreślaniu wyrazu słów. Komponował, na ile gust tamtych czasów pozwalał, zarówno galant i śpiewnie, jak i stosując niespotykane wielką liczbę głosów”.

Fürchte dich nicht to z kolei (także pięciogłosowe) opracowanie wiersza z 43 rozdziału Księgi Izajasza: *Nie lękaj się, bo cię wykupiłem, wezwałem cię po imieniu; tyś moim!*. Po tych słowach milczący do tej pory sopran intonuje melodię jednej ze zwrotek pasyjnego chorału *O Traurigkeit*, splecioną kunsztownie z końcowymi słowami „tyś moim!”, a potem z cytatem z Ewangelii św. Łukasza (23,43) – słowami Jezusa do dobrego łotra: *Zaprawdę powiadam ci: dziś ze mną będziesz w raju*.

Trzecie pokolenie reprezentuje obok Sebastiana nieco starszy od niego Johann Ludwig (1677–1731). Działał on w Meiningen jako nadworny muzyk, organista, a wreszcie nadworny kapelmistrz. Dwuchórowy motet *Das Blut Jesu Christi*, podobnie jak utwory starszych Bachów, łączy cytaty z Pisma świętego (krew Jezusa, Syna Jego, oczyszcza nas z wszelkiego grzechu, 1J 1,7) z komentującym je chorałem (6 i 7 zwrotka chorału *Jesu, der du meine Seele*). W również dwuchórowym, radosnym *Das ist meine Freude* ponownie znajdujemy typowe chwytły retoryczne, jak choćby figuracje na słowie „Freude” – „radość” czy długa sopranowa nuta na „halte” – „trzymać”.

Motety Johanna Sebastiana przynajmniej w części nie były przeznaczone do wykonywania w czasie liturgii, ale stanowiły materiał, na którym, jako kantor św. Tomasza, ćwiczył on różne formy, faktury i techniki z podlegającym sobie, złożonym z lepszych śpiewaków chórem „motetowym” (słabszy zespół śpiewał chorały). Chorałowy motet *Jesu, meine Freude* BWV 227 łączy edukację muzyczną (zróżnicowanie fakturalne części na 3, 4 i 5 głosów) z teologiczną: także i tu chorał (Johanna Francka z 1653 r. do melodii Johanna Crügera) połączony został z cytatem biblijnym *Es ist nun nichts...* – *Teraz jednak dla tych, którzy są w Chrystusie Jezusie, nie ma już potępienia* (Rz 8,1-2.9-11). Ta jedenastoczęściowa kompozycja, wykorzystująca 6 zwrotek chorału, ma budowę ściśle symetryczną (części nieparzyste stanowią opracowanie chorału, parzyste – *Listu do Rzymian*): części skrajne (1 i 11) to proste harmonizacje chorału, w centrum znajduje się podwójna fuga (6). Części 2 i przedostatnia (10), z cytatami z *Listu*, zawierają swobodną, dramatyczną w wyrazie polifonię, dwa środkowe chorały (3 i 7) otrzymały bardziej ozdobny muzyczny kształt, zaś części 4 i 8 to tria. Część 5 wykorzystuje tylko tekst chorału, a 9 umieszcza jego melodię jako *cantus firmus* w alcie, w cudownym, ekspresyjnym czterogłosowym opracowaniu zwrotki *Gute Nacht*.





VOXLUMINIS

foto: Wágner Csapó József

Vox Luminis, założony w 2004 r. w belgijskim Namur, specjalizuje się w wykonawstwie muzyki wokalne XVI–XVIII w. Większość członków zespołu spotkała się w jednym z najważniejszych ośrodków muzyki dawnej w Europie – Królewskim Konserwatorium w Hadze.

Formacja słynie z doskonałego połączenia znakomitych głosów indywidualnych z perfekcyjną intonacją i klarownością dźwięku. Krytycy chwalą również entuzjazm zespołu, z jakim dzieli się z publicznością swoją pasją do muzyki dawnej.

Vox Luminis wystąpił na festiwalach i scenach w Wielkiej Brytanii (Wigmore Hall, Stour Music Festival, Cadogan Hall, Lufthansa Festival of Baroque Music, Gregynog Festival), Belgii (Les Nuits de Septembre w Liège, Festival de Stavelot, Juillet Musical de Saint-Hubert, Automne

Musical de Spa, MAfestival Brugge, Gent Festival van Vlaanderen, Laus Polyphoniae w Antwerpii, Festival Midis–Minimes, Eté Musical de Roisin, Sociéte Philharmonique de Namur), Francji (Festival d'Ambronay, Festival de Saintes, Rencontres Musicales de Vézelay, Festival de Saint-Michel en Thiérache, Midsummer Festival d'Hardelot, Festival Contrepoints 62, Festival Musique et Mémoire de Luxeuil, Festival Musique et Natures en Bauges, Festival Bach en Combrailles), Niemczech (Rattinger Bachtage, Musikfest Stuttgart, Musikfest Bremen), Holandii (OudeMuziek Utrecht, Den Haag, Delft), Portugalii (Centro Cultural de Belém) i Chorwacji (Varaždin Baroque Evenings).

Spośród projektów zespołu w tym sezonie warto wymienić koncerty w Ameryce Północnej, m.in. w Nowym Jorku, Los

Angeles, Austin i Dallas, jak również debiut w Howard Assembly Room w Leeds oraz majową trasę koncertową w Wielkiej Brytanii. W tym sezonie grupa powróci także do londyńskiej Wigmore Hall oraz na Berkeley Early Music Festival.

Vox Luminis nagrywają wyłącznie dla belgijskiej wytwórni płytowej Ricercar, firmy będącej obecnie częścią Outhere Music. Pierwszy album zespołu, wydany w 2007 r., zawierał cztery utwory wokalne Domenica Scarlattiego, w tym *Stabat Mater*. W maju 2010 grupa opublikowała swoją drugą płytę *Samuel Scheidt: Sacrae Cantiones*, na której znajduje się kilka światowych prawykonań. Nagranie *Musikalische Exequien* Heinricha Schütza zrealizowane przez Vox Luminis otrzymało m.in. nagrody magazynu „Gramophone” w kategoriach Nagranie Roku oraz Barokowe Dzieło

Wokalne, a także nagrodę International Classical Music Award. Najnowszy album zespołu, wydany w maju 2015, zawiera motety rodziny Bachów. Inne albumy Vox Luminis były również wielokrotnie wyróżniane na całym świecie, m.in. nagrodami „Gramophone” w kategorii Wybór Dziennikarzy, Diapason d’Or, Choc de Classica, Muse d’Or Baroque, Preis der deutschen Schallplattenkritik, nagrodą Joker magazynu „Crescendo” oraz nagrodą belgijskiej prasy muzycznej Caecilia.

Zespół jest niezmiernie wdzięczny za wsparcie Fédération Wallonie-Bruxelles.

SKŁAD VOX LUMINIS:

Zsuzsi Tóth, Kristen Witmer, Victoria Cassano, Maria Valdmaa – sopran

Daniel Elgersma, Jan Kullmann, Barnabás Hegyi – alt

Olivier Berten, Robert Buckland, Philippe Froeliger – tenor

Lionel Meunier, Sebastian Myrus – bas

Ricardo Rodríguez Miranda – wiola da gamba

Masato Suzuki – pozytyw



LIONEL MEUNIER
fot. archiwum artysty

Lionel Meunier rozpoczął edukację muzyczną w lokalnej szkole w rodzinnym Clamecy, gdzie uczył się solfeżu, gry na flecie prostym i na trąbce. Kontynuował naukę w Institut Supérieur de Musique et de Pédagogie w Namur, który ukończył z wyróżnieniem w klasie fletu prostego w 2004 r. W czasie studiów na IMEP uczył się w klasie Tatiany Babut du Marès, ale uczestniczył również w kursach mistrzowskich Jeana Tubéry’ego i Hugona Reyne’a. Po ukończeniu studiów skupił się na karierze wokalne i kształcił się pod kierunkiem Rity Dams i Petera Kooija w Królewskim Konserwatorium w Hadze.

Wystąpił jako wokalista z wieloma wiodącymi zespołami w Europie, takimi jak Collegium Vocale Gent, World Youth Choir, Arslys Bourgogne, Amsterdam Baroque

Choir, Choeur de Chambre de Namur i Ex Tempore, oraz z zespołami solistów, takimi jak Ensemble La Fenice, soliści Choeur de Chambre de Namur, Cappella Pratensis i zespół solistów Nederlandse Bachvereniging. W ramach tych koncertów miał okazję współpracować z wieloma wybitnymi osobistościami świata muzyki, w tym z Christophe’em Roussetem, Tõnu Kaljuste, Gustavem Leonhardtem, Robertem Gininim, Jeanem-Claudem Malgoirem, Paulem Dombrechtem, Florianem Heyerickiem, Rinaldem Alessandrini i Richardem Egarrem. Lionel Meunier jest też aktywnym solistą, a w jego repertuarze znajduje się m.in. *Msza a-moll* Schuberta, *Pasja wg św. Jana* Bacha, *Stabat Mater* i *Msza Nelsońska* Haydna, *Msza koronacyjna* i *Msza c-moll* Mozarta oraz *Msza G-dur* Francka.

Unser Leben ist ein Schatten auf Erden.
1 Krn 29,15

Ich weiß wohl, daß unser Leben
Oft nur als ein Nebel ist,
Denn wir hier zu jeder Frist
Mit dem Tode seind umgeben,
Drum obs heute nicht geschicht,
Meinen Jesum laß ich nicht!

Sterb ich bald so komm ich abe
Von der Welt Beschwerlichkeit,
Ruhe bis zur vollen Freud,
Und weiß daß im finstern Grabe
Jesus ist mein helles Licht
Meinen Jesum laß ich nicht!
Johann Flittner (1618–1678)

Ich bin die Auferstehung und das Leben
Wer an mich gläubet, der wird leben,
Ob er gleich stürbe
Und wer da lebet und gläubet an mich,
Der wird nimmermehr sterben.
J 11,25–26

Weil du vom Tod erstanden bist,
Werd ich im Grab nicht bleiben
Mein höchster Trost dein' Auffahrt ist,
Todesfurcht kann sie vertreiben,
Denn wo du bist da komm ich hin,
Daß ich stets bei dir leb' und bin,
Drum fahr ich hin mit Freuden.
Nikolaus Herman (1490–1561)

Ach wie flüchtig, ach wie nichtig
Ist der Menschen Leben!
Wie ein Nebel bald entstehet
Und auch wieder bald vergehet,
So ist unser Leben, sehet!

Ach wie nichtig, ach wie flüchtig
Sind der Menschen Sachen!
Alles, alles was wir sehen,
Das muß fallen und vergehen
Wer Gott fürcht, bleibt ewig stehen.
Michael Frank (1609–1667)

Nasze życie mija jak cień na ziemi.

Dobrze wiem, że życie moje
Często bywa jak ta mgła,
Przecież tu każdego dnia
Śmierć ku mnie wyciąga dłonie.
Choćbym wiele dni wciąż miał,
Przy Jezusie będę trwał.

Wnet zaś umrę – spocznę sobie
Od trosk, co ma dla mnie świat;
Ujść przed nimi będę rad.
Boć ja wiem, że w ciemnym grobie
Światło Jezus zechce dać.
Przy Jezusie będę trwać!

Ja jestem zmartwychwstaniem i życiem.
Kto we Mnie wierzy, choćby i umarł,
żyć będzie,
a każdy, kto żyje i wierzy we Mnie,
nie umrze na wieki.

Bo skoroś powstał z grobu sam,
I ja w nim nie zostanę.
W zwycięstwie Twym pociechę mam,
Lęki me zażegnane.
Bo gdzie Ty jesteś, pójdę ja,
Tam życie z Tobą wiecznie trwa.
Odchodzę więc z radością.

Ach, jak marny, jak nietrwały
Żywot jest człowieka!
Tak jak mgła, co wstaje z rana
I przez wiatr jest wnet rozwiana,
Taki los też czeka na nas.

Ach jak marne, jak znikome
Wszystkie sprawy człeka!
Nic a nic się nie ostoi.
Do niebiańskich zaś podwoi
Pójdzie, kto się Boga boi!

Ach, Herr lehr uns bedenken wohl
Daß wir sind sterblich allzumal!
Auch wir allhier keins Bleibens han,
Müssen alle davon,
Gelehrt, reich, jung oder schön
Müssen alle davon.
Johann Leon (1530–1597)

Ach, Panie ucz pamiętać nas,
Że śmierci naszej przyjdzie czas,
Nie masz tu schronienia wszak.
Wszyscy muszą odejść stąd,
Mądrzy, syci, piękni tak
Wszyscy muszą odejść stąd.
*Tłumaczenie chorałów – Armin Teske, Śpiewnik
Ewangelicki
Teksty biblijne wg Biblii Tysiąclecia*

Johann Bach *Sei nun wieder zufrieden*

Sei nun wieder zufrieden, meine Seele,
denn der Herr tut dir Guts.
Denn du hast meine Seele
aus dem Tode gerissen,
meine Augen von Tränen,
meinen Fuß vom Gleiten.
Ich will wandeln vor dem Herrn
im Lande der Lebendigen.
Ich glaube! Darum rede ich.
Ps 116, 7–9

Wróć, moja duszo, do swego spokoju,
bo Pan ci dobrze uczynił.
Uchronił bowiem moje życie
od śmierci,
moje oczy od łez,
moje nogi – od upadku.
Będę chodził w obecności Pańskiej
w krainie żyjących.
Ufam, dlatego to mówię.
Wg Biblii Tysiąclecia

Johann Michael Bach *Herr, ich warte auf dein Heil*

Herr, ich warte auf dein Heil.
Ach, wie sehnlich wart ich der Zeit
Wenn du, Herr, kommen wirst
Und mich aus diesem Herzenleid
Zu dir im Himmel führst.
Ach, wie sehnlich wart ich auf dich!
O komm und hole mich!

Panie, zbawienia Twego czekam.
Ach, jak tęsknie czekam chwili,
gdy nadejdiesz wreszcie, Panie,
i mnie z tego utrapienia
do siebie weźmiesz w niebie.
Ach, jak tęsknie Ciebie czekam!
O, przyjdź i zabierz mnie!
Tłumaczenie – Krzysztof Teodorowicz

Johann Michael Bach *Sei, lieber Tag, willkommen*

Sei, lieber Tag, willkommen,
Willkommen sei du heut!
Heut freuen sich die Frommen,
Die allzeit den großen Gott
ihren Schöpfer ehren,
Ihn loben hoch dort oben,
Erlöst aus aller Not.

O dniu, bądź pozdrowiony,
Bądź pozdrowiony dniu!
Radośnie na wsze strony,
Chór nasz wciąż śpiewa tu,
Chwalimy, Boże, Ciebie,
Nasz Stworzycielu w Niebie,
Od zmartwień wolni już.

Denn an dem Tage brachte
Brachte der liebste Cottessohn
Was Freude bei uns machte,
Aus seinem Himmelsthron,
Ein schönes neues Jahr,
Glück, Heil und allen Segen
Zu Wegen und zu Stegen
Der ganzen Christenschar.

Drum kommt, ihr Christenbrüder,
Kommt her an diesem Tag,
Kommt, fallt für Jesu nieder,
Damit es euch behag.
Kommt, dankt und bittet ihn,
Daß er in diesem Jahre
Mich väterlich bewahre
Und tue wie vorhin.

Laßt eure Stimmen hören,
Laßt klingen Saiten drein,
Lobt ihn mit vollen Chören,
Laßt alles fröhlich sein!
Singt, singet eurem Gott,
Singt, lobet, danket, betet,
Zu eurem Jesu tretet,
Er schützt vor Not und Tod.

Nun treten wir ins neue Jahr,
Herr Jesu Christ, uns auch bewahr.
Gib Gnad, daß wir dies ganze Jahr
Zubringen mögen ohn Gefahr.
Gib Glück und Heil,
Gib Fried und Ruh,
Hernach die Seligkeit dazu.
Amen.

Halt, was du hast, daß niemand deine Krone nehme,
halt, was du hast, und sei getreu bis in den Tod,
so wirst du empfahen ein herrliches Reich
und eine schöne Krone von der Hand des Herren.
Drum sei getreu bis in den Tod.
Por. Ap, Mdr

Gdyż przyniósł w dzień wspaniały
Rok nowy, nowy czas
Syn z tronu swojej chwały
Radując wszystkich nas:
Rok piękny jest nam dan,
Błogosławieństwa znaki
Na ziemskie życia szlaki
Dla wszystkich chrześcijan.

Przyjdźcie więc słać Pana
Przyjdźcie doń w owym dniu.
Padnijcie na kolana,
By wciąż wam sprzyjał tu.
Proście, by dalej was
Wciąż po ojcowsku chronił,
I też w tym roku bronił
Tak jak w miniony czas.

Niech zabrzmią Wasze chóry,
Strun dźwięki płyną w świat,
Niech wzniosą się nad chmury,
Niech każdy będzie rad!
Niech słyszy śpiewy Bóg,
Modły ku niemu wznóście,
Niech On was chroni – proście –
Od śmierci i od trwóg.
Tłumaczenie – Armin Teske

Johann Michael Bach *Nun treten wir ins neue Jahr*

Wkraczamy właśnie w nowy rok,
Łaskę Twą daj, zwróć na nas wzrok,
Jezu, aby przez cały rok,
nas nie ogarnął trwogi mrok.
Daj szczęścia stan,
Niech pokój nam
Z błogosławieństwem będzie dan.
Amen.
Tłumaczenie – Armin Teske

Johann Michael Bach *Halt was du hast*

Trzymaj, co masz, by nikt twego wieńca nie zabrał,
trzymaj co masz, i bądź wierny aż do śmierci,
a wtedy otrzymasz wspaniałe królestwo
i piękny wieniec z ręki Pana.
Dlatego bądź wierny aż do śmierci.

Jesu, meine Freude
meines Herzens Weide,
Jesu, meine Zier
ach, wie lange
ist dem Herzen bange
und verlangt nach dir.
Gottes Lamm, mein Bräutigam,
außer dir soll mir auf Erden
nichts sonst lieber werden.

Weg mit allen Schätzen!
Du bist mein Ergötzen,
Jesu, meine Lust.
Weg, ihr eitlen Ehren!
Ich mag euch nicht hören,
bleib mir unbewußt!
Elend, Not, Kreuz, Schmach und Tod
soll mich, wenn ich schon muß leiden,
nicht von Jesu scheiden.

Gute Nacht, o Wesen,
das die Welt erlesen,
mir gefälltst du nicht,
Gute Nacht, ihr Sünden,
bleibet weit dahinten,
kommt nicht mehr ans Licht!
Gute Nacht, du stolze Pracht!
Dir sei ganz, o Lasterleben,
gute Nacht gegeben.

Jezu, ma radości,
Duszy mej miłości,
Drogi Jezu mój!
Kiedyż, kiedyż, Panie,
Tęsknić już przestanę,
Cóż usłyszę Twój?
Oblubieńcem Tyś jest mym;
Nic miłszego ponad Ciebie
Nie znam tu, ni w niebie.

Za nic mam rozkosze;
Nad ich czar przenoszę
Ciebie, Zbawco dusz.
Za nic czcze honory;
Świetne ich pozory
Mnie nie łudzą już.
Ani nędza, krzyż, ni śmierć
Nie odłączą mnie od Niego,
Od Jezusa mego.

Dobranoc! Świat cieni,
Który tak się ceni,
Już nie cieszy mnie.
Ach, dobranoc grzechy,
Jam doznał pociechy,
Nie więzicie mnie.
Dobranoc przepychu mdły,
Zdrożne życie, odejdz, bowiem
Dobranoc ci powiem.
*Chorał, strofy 1, 4: Śpiewnik Ewangelicki,
strofa 5: tłumaczenie – Armin Teske*

Johann Christoph Bach *Lieber Herr Gott, wecke uns auf*

Lieber Herr Gott, wecke uns auf
daß wir bereit sein,
wenn dein Sohn kömmt,
ihn mit Freuden zu empfangen
und dir mit reinem Herzen zu dienen,
durch denselben deinen lieben Sohn,
Jesum Christum unsern Herren. Amen.
Por. Mt 25,1–13

Drogi Panie Boże, obudź nas,
byśmy byli gotowi,
gdy Syn Twój przyjdzie,
przyjąć Go z radością
i służyć Tobie z czystym sercem
przez tegoż Twojego umiłowanego Syna, Jezusa
Chrystusa, naszego Pana. Amen.
Tłumaczenie – Krzysztof Teodorowicz

Johann Christoph Bach *Der Mensch, von Weibe geboren*

Der Mensch, vom Weibe geboren
lebt kurze Zeit und ist voller Unruhe,
Er gehet auf wie eine Blume und fällt ab,
fleucht wie ein Schatten und bleibt nicht.
Hi 14,1–2

Człowiek zrodzony z niewiasty
ma krótkie i bolesne życie,
Wyrasta i więdnie jak kwiat,
przemija jak cień chwilowy.

Ach wie nichtig, ach wie flüchtig
ist das Leben,
So dem Menschen wird gegeben.
Kaum, wenn er zur Welt geboren,
Ist er schon zum Tod erkoren.

Seiner Tage aller Plage
muß man sehen
Wie ein schneller Wind vergehen.
Kaum...

Menschenkinder, weil sie Sünder,
gehn zu Grunde
In der unvermeinten Stunde.
Kaum...

Wie die Nelken bald verwelken
und verderben,
So muß auch der Mensch hinsterben.
Kaum...

Menschenleben, das fleucht eben
wie ein Schatten,
Den wir an der Seite hatten.
Kaum...

Fürchte dich nicht, denn ich hab' dich erlöst,
ich hab' dich bei deinem Namen gerufen,
du bist mein.
Wahrlich, ich sage dir:
Heute wirst du mit mir im Paradies sein.
Iz 43,1; Łk 23,43

O Jesu du,
mein Hilf und Ruh,
ich bitte dich mit Tränen:
Hilf, dass ich mich bis ins Grab
nach dir möge sehnen.

Das Blut Jesu Christi, des Sohnes Gottes,
machet uns rein von allen Sünden.

Ach, jak marny, jak ulotny
jest nasz żywot –
to jest człowiekowi dane.
Ledwie na ten świat zrodzony,
już do śmierci przeznaczony.

Wszystkie jego utrapienia,
spójrzcie tylko,
jak wiatr szybki przemijają.
Ledwie człek...

Śmiertelnicy, jako grzeszni,
zginąć muszą
w niespodziewanej godzinie.
Ledwie człek...

Jak goździki szybko więdną
i marnieją,
tak i człowiek umrzeć musi.
Ledwie człek...

Życie człowieka ucieka
jak cień płochy,
który za nami podąża.
Ledwie człek...
*Biblia Tysiąclecia, tłumaczenie chorału – Krzysztof
Teodorowicz*

Johann Christoph Bach *Fürchte dich nicht*

Nie lękaj się, bo cię wybawiłem,
wezwałem cię po imieniu,
tyś moim.
Zaprawdę, powiadam ci:
Dziś jeszcze będziesz ze Mną w raju.

O Jezu mój,
Ty przy mnie stój,
ja proszę Cię ze łzami,
spraw, żebyśmy aż po grób
za Tobą tęsknić mogli.
Biblia Tysiąclecia, tłumaczenie chorału – Feliks Przybylak

Johann Ludwig Bach *Das Blut Jesu Christi*

Krew Jezusa Chrystusa, Syna Bożego,
oczyszcza nas ze wszelkich grzechów.
Tłumaczenie – Krzysztof Teodorowicz

Johann Ludwig Bach *Das ist meine Freude*

Das ist meine Freude,
daß ich mich zu Gott halte,
und meine Zuversicht
setze auf den Herren.
Das ist meine Freude.
Ps 73,28

To jest mą radością,
że jestem blisko Boga
i w Panu położyłem
moje zaufanie.
To jest mą radością.
Tłumaczenie – Krzysztof Teodorowicz

Johann Sebastian Bach *Jesu, meine Freude BWV 227*

Jesu, meine Freude,
meines Herzens Weide,
Jesu, meine Zier.
Ach, wie lang, ach lange
ist dem Herzen bange,
und verlangt nach dir!
Gottes Lamm, mein Bräutigam,
außer dir soll mir auf Erden
nichts sonst Liebers werden.

Es ist nun nichts Verdammliches an denen,
die in Christo Jesu sind,
die nicht nach dem Fleische wandeln,
sondern nach dem Geist.

Unter deinem Schirmen
bin ich vor den Stürmen
aller Feinde frei.
Laß den Satan wittern,
laß den Feind erbittern,
mir steht Jesus bei!
Ob es itzt gleich kracht und blitzt,
ob gleich Sünd und Hölle schrecken;
Jesus will mich decken.

Denn das Gesetz des Geistes,
der da lebendig machet in Christo Jesu,
hat mich frei gemacht
von dem Gesetz der Sünde und des Todes.

Trotz dem alten Drachen,
trotz es Todes Rachen,
trotz der Furcht darzu!
Tobe, Welt, und springe;
ich steh hier und singe
in gar sichrer Ruh!
Gottes Abgrund hält mich in acht;
Erd und Macht muß verstummen,
ob sie noch so brummen.

Jezu, ma radości,
Duszy mej miłości,
Drogi Jezu mój!
Kiedyż, kiedyż, Panie,
Tęsknić już przestanę,
Cóż usłyszę Twój?
Oblubieńcem Tyś jest mym;
Nic miłszego ponad Ciebie
Nie mam tu, ni w niebie.

Teraz jednak nie ma już potępienia dla tych, którzy są w
Chryście Jezusie, którzy nie według ciała postępują,
lecz według ducha.

Tyś jest mym schronieniem;
Pod Twych skrzydeł cieniem
Nie zatrzwożę się.
Niech pękają skały,
Drży krąg ziemi cały,
Jezus chroni mię.
Choćby w przepaść runął świat,
Choć mię grzech i piekło goni,
Jezus mię obroni.

Albowiem prawo Ducha,
który daje życie w Chryście Jezusie, wyzwoliło mnie
spod prawa grzechu i śmierci.

Śmierć niech postrach mnoży,
Szatan niech się sroży,
Nie odstąpię wstecz.
Burz się, szalej, świecie,
Jam bezpieczny przecie,
Więc, bojaźni precz!
Bóg mą tarczą, zbroją mą,
Choć otchłaniaie wrą spienione,
W Panu mam obronę.

Ihr aber seid nicht fleischlich, sondern geistlich,
so anders Gottes Geist in euch wohnt.
Wer aber Christi Geist nicht hat,
der ist nicht sein.

Weg mit allen Schätzen,
du bist mein Ergötzen,
Jesu, meine Lust!
Weg, ihr eitlen Ehren,
ich mag euch nicht hören,
bleibt mir unbewußt!
Elend, Not, Kreuz, Schmach und Tod
soll mich, ob ich viel muß leiden,
nicht von Jesu scheiden.

So aber Christus in euch ist,
so ist der Leib zwar tot um der Sünde willen;
der Geist aber ist das Leben
um der Gerechtigkeit willen.

Gute Nacht, o Wesen,
das die Welt erlesen,
mir gefällst du nicht!
Gute Nacht, ihr Sünden,
bleibet weit dahinten,
kommt nicht mehr ans Licht!
Gute Nacht, du Stolz und Pracht!
Dir sei ganz, du Lasterleben,
gute Nacht gegeben.

So nun der Geist des, der Jesum
von den Toten auferwecket hat,
in euch wohnt, so wird auch derselbige,
der Christum von den Toten auferwecket hat,
eure sterblichen Leiber lebendig machen,
um des willen, daß sein Geist in euch wohnt.

Weicht, ihr Trauergeister,
denn mein Freudenmeister,
Jesus, tritt herein.
Denen, die Gott lieben
muß auch ihr Betrübten
lauter Zucker sein.
Duld ich schon hier Spott und Hohn,
dennoch bleibst du auch im Leide,
Jesu, meine Freude.

Johann Franck (1618–1677)

Wy jednak nie żyjecie według ciała, lecz według Ducha,
jeśli tylko Duch Boży w was mieszka.
Jeżeli zaś kto nie ma Ducha Chrystusowego, ten do
Niego nie należy.

Za nic mam rozkosze;
Nad ich czar przenoszę
Ciebie, Zbawco dusz.
Za nic czcze honory;
Świetne ich pozory
Mnie nie łudzą już.
Ani nędza, krzyż, ni śmierć
Nie odłączą mnie od Niego,
Od Jezusa mego.

Jeżeli natomiast Chrystus w was mieszka, ciało wpraw-
dzie podlega śmierci ze względu na [skutki] grzechu,
duch jednak posiada życie na skutek usprawiedliwienia.

Dobranoc! Świat cieni,
Który tak się ceni,
Już nie cieszy mnie.
Ach, dobranoc grzechy,
Jam doznał pociechy,
Nie więzicie mnie.
Dobranoc przepychu mdły,
Zdrożne życie, odejdz, bowiem
Dobranoc ci powiem.

A jeżeli mieszka w was Duch Tego, który Jezusa wskrzesił
z martwych,
to Ten, co wskrzesił Chrystusa Jezusa z martwych,
przywróci do życia wasze śmiertelne ciała mocą
mieszkającego w was swego Ducha.

Ustań, smutku wszelki,
Pocieszyciel wielki,
Jezus przy mnie tuż.
Miłujących Boga,
Choć ich gnębi trwoga,
Radość wita już.
Choć tu w znoju dźwigam krzyż,
Ty położysz kres żałości,
Jezu, ma radości!

*Chorał, strofy 1–4, 6: Śpiewnik Ewangelicki,
strofa 5: tłumaczenie – Armin Teske
List św. Pawła do Rzymian 8,1–2.9–11: wg Biblii
Tysiąclecia*



7.09.2016, środa, 19:00

Wrocław, kolegiata Świętego Krzyża i św. Bartłomieja, pl. Kościelny 1

111

Dynastia Bachów – 150 lat tradycji motetowej

WYKONAWCY:

Vox Luminis

Lionel Meunier – kierownictwo artystyczne

PROGRAM:

Johann Bach (1604–1673)

*Unser Leben ist ein Schatten
Sei nun wieder zufrieden*

Johann Michael Bach (1648–1694)

*Herr, ich warte auf dein Heil
Sei, lieber Tag, willkommen
Nun treten wir ins neue Jahr
Halt was du hast*

Johann Christoph Bach (1642–1703)

*Lieber Herr Gott, wecke uns auf
Der Mensch, von Weibe geboren
Fürchte dich nicht*

Johann Ludwig Bach (1677–1731) *Das Blut Jesu Christi*

Johann Ludwig Bach *Das ist meine Freude*

Johann Sebastian Bach (1685–1750) *Jesu, meine
Freude BWV 227*

Przy wsparciu Przedstawicielstwa
Walonia–Bruksela w Warszawie

